

2012

Nr.

AVIZ

la proiectul de lege
pentru modificarea și completarea Codului contravențional
al Republicii Moldova nr. 218-XVI din 24 octombrie 2008
(nr. 627 din 29.03.2012)

Direcția juridică a examinat proiectul de lege specificat în titlu, conform art. 54 din Regulamentul Parlamentului și expune următoarele considerente.

Proiectul legii menționate a fost înaintat cu titlu de inițiativă legislativă de către un grup de deputați, în corespundere cu art.73 din Constituție și art. 47 din Regulamentul Parlamentului.

Scopul proiectului de lege, potrivit notei informative, este perfecționarea cadrului legal.

Codul contravențional al Republicii Moldova nr. 218-XVI din 24.10.2008 în art. 10 dispune că, constituie contravenție fapta - acțiunea sau inacțiunea - ilicită, cu un grad de pericol social mai redus decât infracțiunea, săvârșită cu **vinovăție**, care atentează la **valorile sociale ocrotite de lege**, este prevăzută de prezentul cod și este pasibilă de sancțiune contravențională.

În activitatea de prevenire, constatare și sancționare a contravențiilor, o importanță deosebită o are necesitatea analizării fiecărei fapte în parte, în sensul de a vedea dacă sunt întrunite sau nu elementele constitutive ale unei anumite contravenții, respectiv trăsăturile specifice privind **obiectul, latura obiectivă, subiectul și latura subiectivă**.

Prin obiectul contravenției înțelegem relația **bunul, interesul, valoarea socială** căreia fapta îi aduce atingerea sau o pune în pericol.

Obiectul este reprezentat, de relațiile sociale ocrotite prin norme de drept cu caracter administrativ.

Trebuie reținut că, în timp ce obiectul în cazul infracțiunilor îl formează cele mai valoroase și importante relații sociale, în cazul contravențiilor se aduce atingerea unor relații sociale care prezintă o importanță mai redusă, motiv pentru care de altfel apărarea lor poate fi asigurată prin norme de drept administrativ.

Prin latura obiectivă a contravenției se înțelege fapta propriu - zisă, adică un complex de elemente obiective și anume: *acțiunea - inacțiunea*, adică *a face*, *a executa* ceva care este oprit, *a nu face* sau *a nu executa* ceva ce este cerut printr-o formă de drept administrativ; *urmările socialmente periculoase*, adică rezultatul produs sau pe care îl putea produce fapta în mod obiectiv; *modul și mijloacele folosite la comiterea faptei*, *timpul și locul unde se săvârșește*

Datorită pericolului social redus nu se sancționează pregătirea și încercarea (tentativa) de săvârșire a contravenției. Astfel, interesează numai cunoașterea și urmărirea fărmei consumate, adică aceea în care intenția se reliefează printr-o activitate dusă până la capăt și care a produs urmările vătămătoare, realizându-se întregul conținut al contravenției.

Subiectul contravenției este persoana care a conceput și săvârșit în mod direct, fapta.

Important de reținut este faptul că datorită pericolului social redus al contravențiilor, de săvârșirea lor, nu răspund și nu pot fi sancționați instigatorii și complicii; în această materie prin participanți înțelegându-se doar coautorii.

Prin latura subiectivă a contravenției se înțelege o anumită atitudine psihică a contravenientului față de faptă și urmările ei.

Ca element al laturii subiective, prin voința de a săvârși contravenția se înțelege că făptuitorul din inițiativa sa proprie și neconstrâns de nimeni a trecut la comiterea ei. Relevând legătura dintre om și faptă, adică dacă fapta a fost voită și aparține făptuitorului, trebuie arătat că stabilirea acestei situații este deosebit de importantă întrucât atunci când fapta n-a fost voită, nu se mai poate pune nici problema vinovăției. Despre situația în care fapta este săvârșită în stare de inconștiență, s-a arătat că ea nu constituie contravenție, întrucât nu este săvârșită cu voință.

Potrivit art. 14 din Codul contravențional al Republicii Moldova contravenția se săvârșește cu intenție sau din imprudență.

Contravenția se consideră săvârșită cu intenție dacă persoana care a săvârșit-o își dădea seama de caracterul prejudiciabil al acțiunii sau inacțiunii sale, a prevăzut urmările ei prejudiciabile, a dorit sau a admis în mod conștient survenirea acestor urmări.

Contravenția se consideră săvârșită din imprudență dacă persoana care a săvârșit-o își dădea seama de caracterul prejudiciabil al acțiunii sau inacțiunii sale, a prevăzut urmările ei prejudiciabile, dar considera în mod ușuratic că ele vor putea fi evitate, ori nu își dădea seama de caracterul prejudiciabil al acțiunii sau inacțiunii sale, nu a prevăzut posibilitatea survenirii urmărilor ei prejudiciabile, deși trebuia și putea să le prevadă.

Proiectul propune de completat Codul contravențional cu art. 263¹ (organizarea de scheme de tip piramidal).

Dacă analizăm dispoziția articolului propus de proiect pentru completarea Codului contravențional, constatăm că, sunt prezente subiectul, latura obiectivă ca elemente constitutive ale contravenției. Însă, apare întrebarea care este obiectul la care atentează această contravenție și care este latura subiectivă a acesteia?

Reieșind din faptul că, proiectul propune de completat Codul cu articolul menționat în Capitolul XV, care se intitulază "Contravenții ce afectează activitatea de întreprinzător, fiscalitatea, activitatea vamală și valorile mobiliare", se presupune că obiect al acestei contravenții ar fi relațiile sociale și normele ce reglementează activitatea de întreprinzător și domeniul fiscal. Dispoziția articolului 263¹ propus de proiect propune de sancționat "organizarea și desfășurarea de activități, indiferent de

denumirea lor, altele decât cele înregistrate și autorizate în modul corespunzător, prin care se propune unor persoane să depună sau să colecteze bani, ori să se înscrie pe o listă făcându-le să spere câștiguri financiare rezultate din creșterea numărului de persoane recrutate sau înscrise, indiferent cum se realizează această colectare sau înscriere pe liste în scopul de a obține pentru sine sau pentru altul un folos material injust...”. Dacă autorii proiectului doresc să sancționeze asemenea activități care atentează la relațiile sociale și normele ce reglementează activitatea de întreprinzător și domeniul fiscal, din motiv că aceste activități nu sunt înregistrate și autorizate în modul corespunzător, atunci amintim că art. 263 din același Cod sancționează “Desfășurarea ilegală a activității de întreprinzător”. Mai mult ca atât, reiese că pentru a legaliza o asemenea activitate este necesară înregistrarea respectivă de stat și obținerea autorizației respective. Însă este binecunoscut că în rezultatul unei asemenea activități păgubesc de obicei unele persoane fizice.

Din acest punct de vedere, dacă se acceptă propunerea proiectului, reiese că, activitatea de propunere unor persoane să depună sau să colecteze bani, ori să se înscrie pe o listă făcându-le să spere câștiguri financiare rezultate din creșterea numărului de persoane recrutate sau înscrise este legală, dacă această activitate va fi înregistrată și autorizată în modul corespunzător, însă, în acest caz în rezultatul unei astfel de activități “legale” oricum vor fi persoane păgubite, adică victime, deoarece schema de tip piramidal, prin sine presupune că persoanele de la ultimul nivel vor avea venituri minime, sau chiar pierderi.

Totodată, în rezultatul unei asemenea activități, după cum se cunoaște, păgubesc doar unele persoane care s-au înscris în asemenea liste și respectiv au devenit victime, pe când o bună parte din acestea își restituie cheltuielile, sau chiar obțin un venit considerabil. De aici apare întrebarea, cum poate fi sancționată o persoană, în cazul când în rezultatul unor fapte similare o persoană a devenit victimă iar alta a căpătat venit? În același timp, în caz că acțiunea ilicită atentează la averea unei persoane, obiectul acestei contravenții ar fi dreptul la proprietate, dar nu relațiile sociale și normele ce reglementează activitatea de întreprinzător și domeniul fiscal.

Reieșind din cele expuse, în dispoziția art. 263¹ propus de proiect nu putem identifica **obiectul** contravenției.

Dacă analizăm chiar și **latura obiectivă** a dispoziției art. 263¹ propus de proiect, atunci această faptă ilicită la prima vedere, se încadrează în prevederile art. 190 din Codul penal al Republicii Moldova nr. 985-XV din 18.04.2002, care sancționează escrocheria, adică dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin înșelăciune sau abuz de încredere, aceasta în caz că, sînt prezente celelalte componente ale infracțiunii.

Referitor la **latura subiectivă**, trebuie de accentuat că, scopul activității propuse de proiect de sancționat, este obținerea venitului prin propunerea unor persoane să depună sau să colecteze bani, ori să se înscrie pe o listă făcându-le să spere câștiguri financiare și nu din eschivarea de la impunerea fiscală. Mai mult ca atât, dacă analizăm această activitate, scopul persoanei care organizează, sau desfășoară asemenea activitate este obținerea unor venituri și aducerea exemplului său altor

persoane, în scopul ajutorării acestora să obțină la rîndul său venituri, astfel scopul menționat nu poate fi apreciat, precum că ar atenta la relațiile sociale și normele ce reglementează activitatea de întreprinzător și domeniul fiscal, sau la relațiile de proprietate.

Prin urmare, nici **latura subiectivă** nu se identifică în art. 263¹ în varianta propusă de proiect.

În scopul curmării în limitele prevederilor legale, a unei astfel de activități cum este cea propusă de proiect, sugerăm autorului să urmeze exemplul României, care în ordonanță Nr. 99 din 29 august 2000 privind comercializarea produselor și serviciilor de piață, în art. 43 a prevăzut că, sunt considerate practici comerciale interzise: vânzările piramidale etajate și anume, faptul de a propune unei persoane să colecteze adeziuni sau să se înscrie pe o listă făcând-o să spera câștiguri financiare rezultate din progresia geometrică a numărului de persoane recrutate sau înscrise.

Astfel, legislația României a reglementat și a definit detaliat care gen de activitate antreprenorială se interzice. Prin urmare, autorul proiectului, ar putea să propună introducerea și definirea activității piramidale de obținere a profitului într-o lege specială, ce reglementează fie activitatea financiară, fie activitatea de antreprenariat, sau comerțul interior, ulterior sancționînd nerespectarea acestor prevederi legale. În acest caz, va fi posibil și introducerea în legislația națională a prevederilor privind sancționarea nerespectării prevederilor legale, care va întruni elementele constitutive ale contravenției sau după caz a infracțiunii. Totodată, este necesar de luat în vedere faptul că, în Republica Moldova sunt unele activități de realizare a produselor sau serviciilor, structura cărora este de tip piramidal, însă ele sunt înregistrate și activează în limitele legislației naționale.

Cuvîntul "injust" utilizat de proiect poate fi interpretat neuniform, deoarece o activitate poate fi sancționată în caz că, aceasta este ilegală.

Proiectul urmează să fie avizat de către Guvern, conform cerințelor art. 58 din Legea nr. 797-XIII din 02.04.1996 pentru adoptarea Regulamentului Parlamentului, în același timp urmează să fie avizat și consultat public conform cerințelor art. 21 din Legea nr. 780-XV din 27.12.2001 privind actele legislative.

Proiectul urmează a fi redactat din punct de vedere gramatical.

Asupra oportunității adoptării acestui proiect de lege urmează să se pronunțe Parlamentul în ședința plenară.

Șef Direcție
Ion CREANGĂ